

Les accions poètiques hi varen estar presents. Joan Brossa ha contribuït a donar-les a conèixer

RAFA GIL

Pep Bou i el seu espectacle *Bufaplanetes* donaren el toc màgic a l'acte d'obertura de les jornades. Baix, una altra acció poètica o performance.

RAFA GIL

Creativitat per a dies d'incertesa

Els propassats dies 2, 3 i 4 de maig es va celebrar a l'Alfàs (la Marina Baixa) "Creativitat ara", una trobada cultural al voltant de la renovació artística que va tenir com a nucli la figura de Joan Brossa, el poeta de la recerca i la visualització.

La casa de cultura de l'Alfàs ha celebrat ja el seu cinquè aniversari i és realment un luxe. El passat dijous, estava habitada per una heterogènia població unida pel nexa totèmic de la cultura: els escriptors Joan Francesc Mira i Jaume Pérez Montaner, l'especialista en català de la universitat de Frankfurt Tilbert Dídac Stegmann, i de Cambridge, Dominic Keown, el professor de Belles Arts de la Universitat Politècnica de València Bartomeu Ferrando, el diputat al Parlament valencià pel PSPV-PSOE i portaveu d'Esquerra Socialista Vicent Garcés, una concisa tribu de periodistes...

Tots trafegaven a la cafeteria fins que va arribar el símbol caminant que esperaven: el poeta barceloní Joan Brossa. Això va iniciar les activitats de "Creativitat ara", jornades organitzades per la Regidoria de Cultura de l'Ajuntament i coordinades per Pep Pérez Montaner que han pretès ser una balança per revisar els temps actuals des del punt de vista de l'art.

La llengua com a intent de globalització. A finals de novembre s'iniciava el treball per organitzar aquesta primera trobada internacional a l'Alfàs. La regidoria de Cultura, Dolors Álvarez, incideix en el caràcter universalista d'aquestes jornades, tot i que en aquesta primera ocasió s'ha preferit potenciar les manifestacions vinculades a la llengua i la cultura catalanes. És en aquest sentit que s'explica la participació en les jornades d'experts en accions poè-

tiques com el francès Julien Blaine i l'italià Giovanni Fontana i dels catalandfils Tilbert Stegmann (Alemanya), John London i Dominic Keown (Gran Bretanya), Paolo Albani (Itàlia) i Montserrat Prudon (França). Ells varen debatre als matins tot allò que continua en mans de l'art i la paraula en una època de crisi i transició. "La creativitat en temps de reformes i canvis", era el títol i l'eix de les

viaren aquesta situació, i colpejaren els polítics. Amb el transcurs de les dècades, l'art ha caigut en les xarxes d'un altre poder, l'econòmic. I pensem que és el moment que tinga veu pròpia, que serveixa per a reconduir-nos a una situació millor".

Així doncs, els organitzadors pensaren que la figura al voltant de la qual es podia vehicular millor aquest desig és la de Joan Brossa, l'aglutinador de la idea i l'acció, el poeta que sempre s'ha capbussat en unes formes expressives que l'han situat per damunt del seu temps. "Ell representa l'ànima d'aquestes jornades —diu Pep Pérez— perquè en ell s'apleguen una preocupació constant per la llengua i un endinsament en els territoris desconeguts de l'art que volem reivindicar."

Celebrant la vigència brossiana, l'Ajuntament de l'Alfàs ha fet, amb l'editorial Pedra de Toc, una edició revisada del seu llibre *Els ulls de l'òliba*, amb un pròleg (ampliat) de Jaume Pérez Montaner. L'enfilador de versos català ha correspost dissenyant el cartell d'aquesta trobada internacional, que té entre els seus plats forts una exposició anomenada "Poemes de Joan Brossa" que recorre la trajectòria més plàstica d'aquest experimentador de la paraula. A la mostra es poden trobar 28 peces, dividides en poemes-objecte, poesia visual i instal·lacions. Algunes de les obres són celebèrrimes, com la instal·lació —muntatge poètic realitzat a través de diversos objectes que destil·la significat líric— ce-

Pep Pérez Montaner: "L'art ha caigut en les xarxes del poder econòmic. I pensem que és el moment que tinga veu pròpia".

taules rodones. Els acompanyaven noms ben coneguts als cercles literaris, filològics i plàstics del nostre país com Enric Balaguer, Isabel Robles, Jenaro Talens, Doro Balaguer i Vicenç Altaió, entre d'altres. Pep Pérez Montaner explica així les jornades: "El model d'estat que vivim s'ha esgotat, i l'art ha de prendre posicions en la transició cap al proper mil·lenni. En un primer instant, l'art estava en mans de la política, servia als seus interessos i als de la religió. Però, afortunadament, les avantguardes can-

dida pel Museu de Ceret composta per una taula adornada amb xampany al costat de l'instrument de tortura conegut com garrot. Una mirada sobre els lligams i diferències entre el luxe, la mort i l'horror.

Homenatge en vida. L'últim consell de ministres de l'etapa socialista al govern central va impedir que la ministra de Cultura en funcions, Carme Alborch —que havia de protagonitzar ací el seu últim acte oficial—, acudira a la inauguració d'aquestes jornades, on hi ha hagut un exemple amb vocació perenne del tribut que l'Alfàs ha volgut retre al poeta. Es tracta de la creació del Premi Joan Brossa a la creativitat, que, segons la regidora Dolors Alvarez, "s'atorgarà en les successives edicions de les jornades a la trajectòria d'un artista mereixedor de reconeixement per les seues aportacions transcendents."

Així, el dijous Joan Brossa va ser rebut amb dues *performances* o accions poètiques, disciplines que ell ha impulsat de manera decidida. El primer va estar protagonitzat per un tipus de faç seca, una xica amb els ulls embenats i una poma anomenada Ramona. En el segon, el mateix personatge masculí va escriure sobre un full. En un moment donat, va posar el full dins d'un sobre. El va oferir a Vicent Garcés, amb la indicació "per obrir d'ací a tres minuts." Quan Garcés va obrir la plica, va brollar del fons la paraula "fi". Una humorada que va ser rebuda entre tantes rialles com cares de circumstàncies. Va arribar després l'hora dels parlaments. La conservadora del museu de Ceret, Josefina Matamoros —que passa per uns duríssims moments en la seua gestió professional (vegeu EL TEMPS núm. 610 i 615)— es va congratular de la iniciativa de l'Alfàs, que trencava definitivament amb el centralisme, referint-se a Barcelona, a què tothom està acostumat en aquest tipus de reconeixements. Després de l'agraïment de l'alcalde Antoni Fuster, va intervenir Brossa, amb el seu aspecte d'*homenot*. Aquest glosador de la recerca amb 77 anys

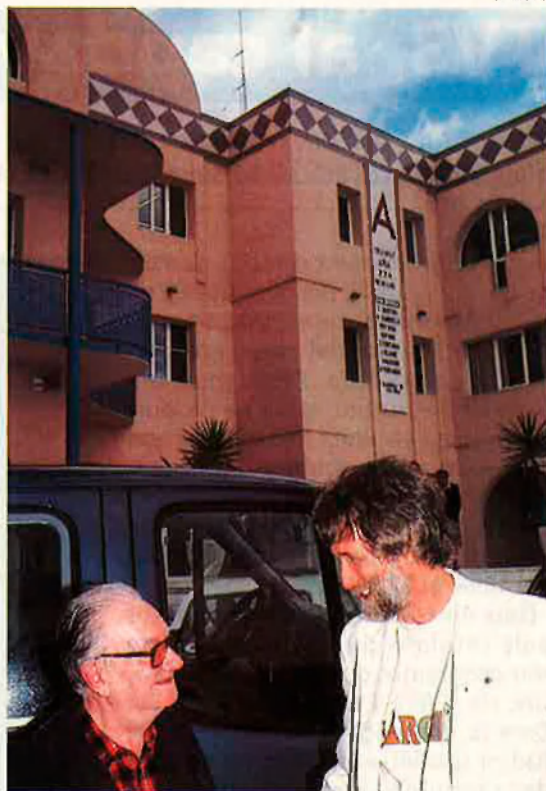
d'edat va agrair l'homenatge: "per haver-me trobat en una manifestació d'aquest caire quan encara sóc viu. És molt meritori, perquè la majoria tenen lloc quan l'homenatjat ja és mort."

Guiats per la ironia experimentada de Brossa, els assistents escoltaren acte seguit l'actriu Núria Candela va oferir una lectura, en certs moments bastant nerviosa, de l'obra de l'escriptor. Poemes al silenci, a Pepa —incombustible i dinàmica companya de l'autor—, als sonets, al poble indefens, a l'amor, als viatges, al dolor... un recorregut informal per tota una vida, mullat pel xoc, la perplexitat, la profunditat, l'absurd i l'agosarament que desperten les lletres plenes de bifurcacions de Brossa.

Veient el poeta acompanyat en tot moment de Fausto, un màgic especialitzat en jocs de taula, s'entén la relació del poeta amb el sentiment de prestidigitació que esquitxa bona part de la seua aportació. "El màgic és poeta, i el poeta és màgic. Tots dos juguen amb il·lusions i forats, i l'il·lusióisme ha estat sempre una constant font d'inspiració per mi. Admiro aquest tipus de màgia, no la psicològica, de la qual els màxims representants són els capellans", pensà en veu alta Joan Brossa. La màgia entre bombolles de sabó de l'espectacle *Bufa-planetes* de Pep Bou —amb paral·lismes amb l'art del màgic oriental Yadu—, la màgia de pista i cabaret de Hausson i el muntatge del grup escènic Bufons es varen encarregar de teatralitzar la creativitat de les vesprades de les jornades. Aquestes arribaren al zenit amb la cloenda a càrrec dels ignis espasmes musicals de Carles Santos. Una trobada que va servir d'antídot total per a la realitat moderna que Brossa, profèticament, describia als anys 50 en aquest poema:

—Voleu llegir un llibre?
—No
—Voleu una estona de conversa?
—No
—Poseu la televisió, si us plau."

Joan M. Oleaque

La trobada cultural de l'Alfàs tenia com a punt d'inflexió la creativitat, tant la reflexiva com la lúdica.

